

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK CXXIV

NR 4

WARSZAWA 2017

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ZAŁOŻONY PRZEZ XAWEREGO LISKEGO
W 1887 ROKU

ROCZNIK CXXIV
2017

4

WARSZAWA 2017

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

DÁNIEL BAGI (Pecz, Węgry), RICHARD BUTTERWICK-PAWLIKOWSKI (zastępca redaktora; Londyn, Wielka Brytania), STANISŁAW BYLINA, DOROTA DUKWICZ (Warszawa), JERZY DYGDAŁA (Toruń), MARIAN DYGO (Pułtusk–Warszawa), JERZY EISLER (zastępca redaktora; Warszawa), JAROSŁAW HRYCAK (Lwów, Ukraina), MAGDALENA HUŁAS (Warszawa), MACIEJ JANOWSKI (zastępca redaktora; Warszawa), TOMASZ JUREK (Poznań), BARTOSZ KALISKI (sekretarz; Warszawa), TOMASZ KIZWALTER (Warszawa), SATOSHI KOYAMA (Kioto, Japonia), WOJCIECH KRIEGSEISEN (Warszawa), ROMAN MICHAŁOWSKI (redaktor; Warszawa), KRZYSZTOF MIKULSKI (Toruń), MICHAEL G. MÜLLER (Halle–Wittenberga, Niemcy), BORYS W. NOSOW (Moskwa, Rosja), ANDRZEJ NOWAK (Warszawa), EDWARD OPALIŃSKI (zastępca redaktora; Warszawa), HENRYK SAMSONOWICZ (Warszawa), JERZY STRZELCZYK (Poznań), PHILIPP THER (Wiedeń, Austria), JACEK WIJACZKA (Toruń)

Redaktorzy tematyczni: ROMAN MICHAŁOWSKI (średniowiecze), EDWARD OPALIŃSKI (wieki XVI–XVII), RICHARD BUTTERWICK-PAWLIKOWSKI (wiek XVIII), MACIEJ JANOWSKI (wiek XIX), JERZY EISLER (wiek XX)

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31
tel. +48 22 831 02 61, e-mail: kh@ihpan.edu.pl
<http://www.kh-ihpan.edu.pl>

Redaktor językowy: Małgorzata Świerzyńska
Adiunkt redakcji: Monika Jusupović

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2017

© All right reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission of the publisher, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk

PL ISSN 0023-5903

Nr indeksu 363103

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Kolportaż wersji drukowanej czasopisma prowadzi

Wydawnictwo Naukowe Semper

Dział handlowy i księgarnia:

ul. Bednarska 20 A

00-321 Warszawa

tel./fax: +48 22 828 49 73

<http://semper.pl>

<http://semper.istore.pl>

SPIS TREŚCI

Karol Modzelewski, Kto postrzygł Siemowita? Słowiańscy dioskurowie w micie dynastycznym Piastów	661
Gennadii Korolov, „Dwie Europy Środkowe” Oskara Haleckiego w „cieniu imperializmów”	677
Wojciech Mazur, <i>Offensive pour la Pologne?</i> Wojskowe aspekty polityki mocarstw zachodnich wobec Polski a konferencja w Abbeville (wiosna-lato 1939 roku)	699
Nicolas Levi, Zarys historii stosunków między Polską a Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną (1948–1974)	733

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — MATERIAŁY

Andrzej Nowak, O pojęciach „zdrady” i „Zachodu” w kontekście historii politycznej Europy XX wieku. Uwagi na marginesie refleksji Leszka Kuka	753
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Małgorzata Dąbrowska, Bizancjum w renesansowej Italii zapamiętane. Cesarz Jan VIII Paleolog na soborze florenckim (1438–1439)	761
Tomasz Stryjek, <i>First Nation</i> Europy Środkowej? Historia i współczesność Rusi Karpackiej w ujęciu Paula Roberta Magocsiego	773
Leszek Kuk, Polska z bliska i z oddali. Przypadek Daniela Beauvois w świetle jego wspomnień	805

*

A. Gieysztor, <i>Władza. Symbole i rytuały</i> , red. P. Mrozowski, P. Tyszka, P. Węcowski — Jerzy Strzelczyk	821
P. Srodecki, <i>Antemurale Christianitatis. Zur Genese der Bollwerksrhetorik im östlichen Mitteleuropa an der Schwelle vom Mittelalter zur Frühen Neuzeit</i> — Natalia Królikowska-Jedlińska	823
A. Selart, <i>Livonia, Rus' and the Baltic Crusades in the Thirteenth Century</i> — Marian Dygo	826
B. Schrader, <i>Die Geographisierung der Nation. Der Beitrag der Geographie zum nationalen Selbstverständnis in Deutschland und Frankreich 1789–1914</i> — Maciej Górny	830

T.C. Amar, <i>The Paradox of Ukrainian Lviv. A Borderland City between Stalinists, Nazis, and Nationalists</i> — Theodore R. Weeks	833
<i>Najmniej jestem tam, gdzie jestem... Listy Zofii z Vorzimmerów Breustedt z Warszawy i getta warszawskiego do córki Marysi w Szwajcarii (1939-1942), wstęp, oprac. i komentarze E. Orman — Tomasz Szarota .....</i>	837
M. Chłopek, „Zdumiewający świat”. ZSRR i ludzie radzieccy w propagandzie Polski Ludowej lat 1944-1956 — Karolina Bittner	841

IN MEMORIAM

Jacek Wiesiołowski (23 I 1940 — 16 VII 2016) — Halina Manikowska	847
--	-----

ZAWARTOŚĆ ROCZNIKA

Spis treści rocznika CXXIV	853
Spis autorów	859
Spis recenzentów wewnętrznych i zewnętrznych	860

CONTENTS

Karol Modzelewski, Who Did the Ritual Cutting of Siemowit's Hair? Slavonic Dioscuri in the Dynastic Myth of the Piasts	661
Gennadii Korolov, Oskar Halecki's "Dualism of Central Europe" in the "Shadow of Imperialism"	677
Wojciech Mazur, „Offensive pour la Pologne?” Military Aspects of the Policy of the Western Powers toward Poland and Abbeville Conference (Spring-Summer of 1939)	699
Nicolas Levi, An Outline of History of Relations between the Polish People's Republic and the Democratic People's Republic of Korea in 1948-1974 ..	733
REVIEWS — POLEMICS — MATERIALS	753

CRITICAL ARTICLES — REVIEWS

Małgorzata Dąbrowska, Byzantium in Renaissance Italy Remembered. Emperor John VIII Palaiologos at the Council of Florence (1438-1439) ..	761
Tomasz Stryjek, „First Nation” of Central Europe? The History and Present Day of Carpathian Rus' as Depicted by Paul Robert Magocsi	773
Leszek Kuk, Poland from Close and Afar. The Case of Daniel Beauvois in the Light of his Memoirs	805
Reviews	821

IN MEMORIAM	847
-------------------	-----

TABLE OF CONTENTS	853
-------------------------	-----

SPIS TREŚCI ROCZNIKA CXXIV*

Bartoszewicz Agnieszka, Mowa, gest, pismo. Relacje między kulturą żywego słowa a kulturą pisma w świetle zapisek z ksiąg sądowych późnośredniowiecznych miast polskich.....	2	209
Biliński Piotr, Działalność Władysława Konopczyńskiego w Polskim Towarzystwie Historycznym (1913–1939)	1	43
Bylina Stanisław, Rozważania o kontrrewolucji. Czeski obóz katolicki i jego sojusznicy w walce z radykałami husyckimi	3	439
Dobrowolski Paweł T., Honor Stirna: morderstwo, szaleństwo i normy społeczne w osiemnastowiecznym Londynie	3	467
Dobrowolski Paweł T., Popular Justice or Why Were There No <i>Sans-culottes</i> in America?.....	Eng. 1	39
Eisler Jerzy, The People's Republic of Poland — a Sketch for Reflections on the Laicization of the State	Sp.I.	91
Friszke Andrzej, Internowani, aresztowani, skazani. Pozbawieni wolności w okresie stanu wojennego 1981–1983/1984	2	267
Gałędek Michał, Epuracja urzędników w powstaniu listopadowym	3	503
Janowski Maciej, A Marriage of Convenience: the Roman Catholic Church and Modernity in Nineteenth-Century Europe	Sp.I.	43
Jędrzejewski Przemysław, Działalność komisji <i>boni ordinis</i> dla miast wielkorządów krakowskich w Olkuszu w latach osiemdziesiątych XVIII stulecia	2	237
Kabaciński Dawid, The Attitude of the Catholic Church in Poland to the Spanish Civil War (1936–1939).....	Eng. 1	79
Kasperski Robert, The Visigothic King Gesalic, Isidore's <i>Historia Gothorum</i> and the Goths' Wars against the Franks and the Burgundians in the Years 507–514	Eng. 1	7
Korolov Gennadii, „Dwie Europy Środkowe” Oskara Haleckiego w „cieniu imperializmów”	4	677
Kriegseisen Wojciech, The Historical Region of East-Central Europe in Research into the History of Religion in the Early Modern Era ..	Sp.I.	7

* Rocznik składa się z 4 zeszytów polskich i 2 anglojęzycznych — English-Language Edition no. 1 (Eng. 1) oraz Special Issue (Sp.I.).

Levi Nicolas, Zarys historii stosunków między Polską a Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną (1948–1974)	4	733
Maciejewski Jacek, Biskup krakowski Pełka a bitwa nad Mozgawą w 1195 roku	3	411
Mazur Wojciech, <i>Offensive pour la Pologne?</i> Wojskowe aspekty polityki mocarstw zachodnich wobec Polski a konferencja w Abbeville (wiosna–lato 1939 roku).....	4	699
Modzelewski Karol, Kto postrzygł Siemowita? Słowiańscy dioskurowie w micie dynastycznym Piastów	4	661
Pałka Jarosław, <i>The Third World War as Envisaged by Polish Generals at the Turn of the 1950s and the 1960s</i>	Eng. 1	111
Tymowski Michał, Czy w historiografii polskiej istnieje „szkoła Małowista”?	1	79
Zielińska Zofia, Polemika Szymona Askenazego i Bronisława Dembińskiego (1903–1904)	1	5

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — MATERIAŁY

Janowski Maciej, Jeszcze raz o Lelewelu i kryteriach oceny klasyków historiografii	3	563
Jaworski Rafał, Spis posłów koronnych na sejm koronacyjny w 1574 roku	2	295
Nowak Andrzej, O pojęciach „zdrady” i „Zachodu” w kontekście historii politycznej Europy XX wieku. Uwagi na marginesie refleksji Leszka Kuka	4	753
Słoń Marek, W odpowiedzi na uwagi Tomasza Jurka zawarte w recenzji książki Janusza Tandeckiego, Krzysztofa Kopińskiego <i>Edytorstwo źródeł historycznych</i>	1	119
Szpaczyński Przemysław, Habsburgowie i Jan Zamoyski wobec ambicji mocarstwowych Zygmunta III	3	533

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Dąbrowska Małgorzata, Bizancjum w renesansowej Italii zapamiętane. Cesarz Jan VIII Paleolog na soborze florenckim (1438–1439)	4	761
Eisler Jerzy, <i>Better Not at All Than Not Well. A Review of a Biography of Władysław Gomułka</i>	Sp.I.	159
Hanczewski Paweł, Stare i nowe problemy z Edmundem Burkiem	3	569
Jarosz Dariusz, Duży wysiłek — umiarkowany efekt	2	323
Kornat Marek, <i>Pierwsza zdrada Zachodu</i> . Wokół książki Andrzeja Nowaka ..	1	149
Kornat Marek, <i>The First Treachery of the West</i> . On the Book by Andrzej Nowak	Sp.I.	141
Kuk Leszek, Między wielkością a małością. Polska wobec koncertowej kakofonii mocarstw na przełomie swych dziejów (1914–1945)	1	123
Kuk Leszek, Polska z bliska i z oddali. Przypadek Daniela Beauvois w świetle jego wspomnień	4	805

Manikowska Halina, 'Pragmatic Literacy' – Some Remarks on the Work: <i>Medieval Urban Literacy</i>	Eng. 1	135
Pac Grzegorz, Let's Write a Better Book about Mieszko I!	Sp.I.	125
Stryjek Tomasz, „First Nation” Europy Środkowej? Historia i współczesność Rusi Karpackiej w ujęciu Paula Roberta Magocsiego	4	773

*

Amar T.C., <i>The Paradox of Ukrainian Lviv. A Borderland City between Stalinists, Nazis, and Nationalists</i> – Theodore R. Weeks	4	833
Balzamo N., <i>Les miracles dans la France du XVIe siècle. Métamorphoses du surnaturel</i> – Monika Juzepczuk	2	376
Baronas D., Rowell S.C., <i>The Conversion of Lithuania. From Pagan Barbarians to Late Medieval Christians</i> – Jarosław Nikodem	2	367
Bömelburg H.-J., Kizik E., <i>Altes Reich und Alte Republik. Deutsch-polnische Beziehungen und Verflechtungen 1500–1806</i> – Urszula Kosińska	Eng. 1	147
Brégaint D., <i>Vox regis. Royal Communication in High Medieval Norway</i> – Jakub Morawiec	3	602
Bruna D., <i>Tsiganes, premiers regards. Craintes et fascination dans la France du Moyen Âge</i> – Karolina Morawska	2	372
Chłopek M., „Zdumiewający świat”. ZSRR i ludzie radziecy w propagandzie Polski Ludowej lat 1944–1956 – Karolina Bittner	4	841
Chrostek M., <i>Złote lata polonistyki lwowskiej (1919–1939)</i> – Tomasz Pudłocki	3	625
Danielewski M., <i>Sieć grodowa na Kujawach oraz jej funkcje od połowy X do końca XIII wieku</i> – Tomasz Jurek	1	174
Derwiński Z.A., <i>W okowach wielkiej trójki. Polityka zagraniczna rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Obczyźnie pod kierownictwem Stanisława Mikołajczyka (14 lipca 1943 – 28 listopada 1944)</i> – Paweł Duber	1	188
<i>Die Chronik der Polen des Magisters Vincentius</i> , ed. E. Mühle – Jacek Banaszkiewicz	Sp.I.	177
Fava V., <i>The Socialist People's Car. Automobiles, Shortages, and Consent on the Czechoslovak Road to Mass Production (1918–1964)</i> – Hubert Wilk	2	387
Gieysztor A., <i>Władza. Symbole i rytuały</i> , red. P. Mrozowski, P. Tyszka, P. Węcowski – Jerzy Strzelczyk	4	821
Górecki P., <i>Text and the World. The Henryków Book, Its Authors, and their Region, 1160–1310</i> – Przemysław Wiszewski	1	178
Hrushevsky M., <i>History of Ukraine-Rus'</i> – Robert Frost	1	184
<i>Idoneität – Genealogie – Legitimation. Begründung und Akzeptanz von dynastischer Herrschaft im Mittelalter</i> , hrsg. von C. Andenna, G. Meleville – Jarosław Sochacki	2	352
Jackson Ch.E., <i>Menageries in Britain 1100–2000</i> – Konrad Bielecki	2	357
Judson P., <i>The Habsburg Empire. A New History</i> – Jan Surman	3	615
Kashtalian I., <i>The Repressive Factors of the USSR's Internal Policy and Everyday Life of the Belarusian Society (1944–1953)</i> – Małgorzata Ruchniewicz	3	632

<i>Korespondencja Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej, kasztelanowej krakowskiej, t. 1: Z serca kochająca żona i uniżona sługa. Listy Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej do męża Adama Mikołaja Sieniawskiego z lat 1688–1726, oprac. i wyd. B. Popiołek, U. Kicińska, A. Słaby — Jerzy Dygdała</i>	3	611
Krzywosw M., <i>Cuda w Polsce Ludowej. Studium przypadku prywatnego objawienia maryjnego w Zabłudowie — Bartosz Kaliski</i>	3	639
Mink G., <i>La Pologne au coeur de L'Europe. De 1914 à nos jours. Histoire politique et conflits de mémoire — Jerzy Eisler</i>	2	381
<i>My i oni. Społeczeństwo nowożytniej Rzeczypospolitej wobec państwa, red. W. Kriegseisen — Maria Bogucka</i>	3	608
<i>Najmniej jestem tam, gdzie jestem... Listy Zofii z Vorzimmerów Breustedt z Warszawy i getta warszawskiego do córki Marysi w Szwajcarii (1939–1942), wstęp, oprac. i komentarze E. Orman — Tomasz Szarota</i>	4	837
<i>Najmniej jestem tam, gdzie jestem... Listy Zofii z Vorzimmerów Breustedt z Warszawy i getta warszawskiego do córki Marysi w Szwajcarii (1939–1942), ed. E. Orman — Tomasz Szarota</i>	Sp.I.	193
Reimitz H., <i>History, Frankish Identity and the framing of Western Ethnicity, 550–850 — Robert Kasperski</i>	2	347
Rose E.M., <i>The Murder of William of Norwich. The Origins of the Blood Libel in Medieval Europe — Hanna Zaremska</i>	2	362
Schrader B., <i>Die Geographisierung der Nation. Der Beitrag der Geographie zum nationalen Selbstverständnis in Deutschland und Frankreich 1789–1914 — Maciej Górny</i>	4	830
Schrader B., <i>Die Geographisierung der Nation: Der Beitrag der Geographie zum nationalen Selbstverständnis in Deutschland und Frankreich 1789–1914 — Maciej Górny</i>	Sp.I.	190
Selart A., <i>Livonia, Rus' and the Baltic Crusades in the Thirteenth Century — Marian Dygo</i>	4	826
Sierakowska K., <i>Śmierć — wygnanie — głód w dokumentach osobistych. Ziemie polskie w latach Wielkiej Wojny 1914–1918 — Tomasz Pudłocki</i>	3	619
Sowa A.L., <i>Kto wydał wyrok na miasto? Plany operacyjne ZWZ-AK (1940–1944) i sposoby ich realizacji — Stanisław Salmonowicz</i>	2	393
Srodecki P., <i>Antemurale Christianitatis. Zur Genese der Bollwerksrhetorik im östlichen Mitteleuropa an der Schwelle vom Mittelalter zur Frühen Neuzeit — Natalia Królikowska-Jedlińska</i>	4	823
Srodecki P., <i>Antemurale Christianitatis. Zur Genese der Bollwerksrhetorik im östlichen Mitteleuropa an der Schwelle vom Mittelalter zur Frühen Neuzeit — Natalia Królikowska-Jedlińska</i>	Sp.I.	187
Stone G., <i>Slav Outposts in Central European History: The Wends, Sorbs and Kashubs — Tomasz Jaworski, Wiktor Krajniak</i>	1	167
Turda M., <i>Eugenics and Nation in Early 20th Century Hungary — Maciej Górny</i>	Eng. 1	158
Wagner-Rundell B., <i>Common Wealth, Common Good. The Politics of Virtue in Early Modern Poland-Lithuania - Anna Grzeškowiak-Krwawicz</i>	Eng. 1	153

Wolsza T., 'To co widziałem przekracza swą grozą najśmielsze fantazje'. <i>Wojenne i powojenne losy Polaków wizytujących Katyń w 1943 roku</i> — Wojciech Materski	Eng. 1	163
<i>Writing the Nation. National Historiographies and the Making of Nation States in 19th and 20th Century Europe</i> , ed. by S. Berger, C. Conrad, G.P. Marchal — Adam Kożuchowski	3	591

IN MEMORIAM

Jacek Wiesiołowski (23 I 1940 — 16 VII 2016) — Halina Manikowska	4	847
Zbigniew Brzeziński (28 III 1928 — 26 V 2017) — Robert Kupiecki.....	3	647

KOMUNIKATY

Konkurs im. Profesora Jerzego Michalskiego na najlepszą recenzję naukową z zakresu historii	1	195
--	---	-----

LISTY DO REDAKCJI

Joanna Karczewska, Marcei Tureczek, List w sprawie tomu <i>Pomerania et alia. Opuscula Joachimo Zdrenka dedicata</i> , Toruń 2017	2	401
---	---	-----

CONTENTS

Bartoszewicz Agnieszka, Talk, Gesture, Writing. Relations between the Culture of living Word and the Culture of Writing in the light of Records in Judicial Registers of Late medieval Polish towns.....	2	209
Biliński Piotr, Władysław Konopczyński's Activity in the Polish Historical Society (1913–1939).....	1	43
Bylina Stanisław, Reflections on the Counter-Revolution. The Czech Catholic Camp and its Allies in the Fight against Hussite Radicals.....	3	439
Dobrowolski Paweł T., Popular Justice or Why Were There No <i>Sans- culottes</i> in America?.....	Eng. 1	39
Dobrowolski Paweł T., Stirn's Honour: Murder, Madness and Social Norms in Eighteenth-Century London.....	3	467
Eisler Jerzy, The People's Republic of Poland — a Sketch for Reflections on the Laicization of the State.....	Sp.I.	91
Friszke Andrzej, The Internees, Imprisoned, Convicted. People Deprived of Freedom in the Period of Martial Law 1981–1983/1984.....	2	267
Gałędek Michał, Epuration of Officials during the Polish Uprising 1830–1831	3	503
Janowski Maciej, A Marriage of Convenience: the Roman Catholic Church and Modernity in Nineteenth-Century Europe	Sp.I.	43
Jędrzejewski Przemysław, Activities of Boni Ordinis Commissions for Towns of the Procurator of Krakow in Olkusz in the 1780s.....	2	237
Kabaciński Dawid, The Attitude of the Catholic Church in Poland to the Spanish Civil War (1936–1939).....	Eng. 1	79

Kasperski Robert, The Visigothic King Gesalic, Isidore's <i>Historia Gothorum</i> and the Goths' Wars against the Franks and the Burgundians in the Years 507–514.....	Eng. 1	7
Korolov Gennadii, Oskar Halecki's "Dualism of Central Europe" in the "Shadow of Imperialism"	4	677
Kriegseisen Wojciech, The Historical Region of East-Central Europe in Research into the History of Religion in the Early Modern Era ..	Sp.I.	7
Levi Nicolas, An Outline of History of Relations between the Polish People's Republic and the Democratic People's Republic of Korea in 1948–1974	4	733
Maciejewski Jacek, Bishop of Cracow Pełka and the Battle of Mozgawa in 1195	3	411
Mazur Wojciech, "Offensive pour la Pologne?" Military Aspects of the Policy of the Western Powers toward Poland and Abbeville Conference (Spring–Summer of 1939)	4	699
Modzelewski Karol, Who Did the Ritual Cutting of Siemowit's Hair? Slavonic Dioscuri in the Dynastic Myth of the Piasts.....	4	661
Pałka Jarosław, The Third World War as Envisaged by Polish Generals at the Turn of the 1950s and the 1960s	Eng. 1	111
Tymowski Michał, Does Małowist's School Exist in Polish Historiography?.....	1	79
Zielińska Zofia, Polemics between Szymon Askenazy and Bronisław Dembiński (1903–1904).....	1	5

CRITICAL ARTICLES

Dąbrowska Małgorzata, Byzantium in Renaissance Italy remembered. Emperor John VIII Palaiologos at the Council of Florence (1438–1439).....	4	761
Eisler Jerzy, Better Not at All Than Not Well. A Review of a Biography of Władysław Gomułka	Sp.I.	159
Hanczewski Paweł, Old and New Problems with Edmund Burke	3	569
Jarosz Dariusz, Big effort — modest effect	2	323
Kornat Marek, <i>The First Treachery of the West</i> . On the book by Andrzej Nowak.....	1	149
Kornat Marek, <i>The First Treachery of the West</i> . On the Book by Andrzej Nowak.....	Sp.I.	141
Kuk Leszek, Between Greatness and Meanness. Poland towards the Cacophony of the Concert of Powers during a Breakthrough Period in its History (1914–1945)	1	123
Kuk Leszek, Poland from close and afar. The case of Daniel Beauvois in the light of his memoirs.....	4	805
Manikowska Halina, 'Pragmatic Literacy' — Some Remarks on the Work: <i>Medieval Urban Literacy</i>	Eng. 1	135
Pac Grzegorz, Let's Write a Better Book about Mieszko I!	Sp.I.	125
Stryjek Tomasz, „First Nation” of Central Europe? The history and present day of Carpathian Rus' as depicted by Paul Robert Magocsi...	4	773

SPIS AUTORÓW

Banaszkiewicz Jacek	Sp.I.	177-187	Kożuchowski Adam	3	591-602
Bartoszewicz Agnieszka	2	209-235	Krajniak Wiktor	1	167-173
Bielecki Konrad	2	357-362	Kriegseisen Wojciech	Sp.I.	7-41
Biliński Piotr	1	43-77	Królikowska-		
Bittner Karolina	4	841-845	-Jedlińska Natalia	4	823-825
Bogucka Maria	3	608-611		Sp.I.	187-190
Bylina Stanisław	3	439-466	Kuk Leszek	1	123-148
Dąbrowska Małgorzata	4	761-772		4	805-20
Dobrowolski Paweł T.	3	467-502	Kupiecki Robert	3	647-652
	Eng. 1	39-77	Levi Nicolas	4	733-752
Duber Paweł	1	188-194	Maciejewski Jacek	3	411-438
Dydała Jerzy	3	611-615	Manikowska Halina	4	847-851
Dygo Marian	4	826-830		Eng. 1	135-146
Eisler Jerzy	2	381-387	Materski Wojciech	Eng. 1	163-171
	Sp.I.	159-176	Mazur Wojciech	4	699-731
	Sp.I.	91-124	Modzelewski Karol	4	661-675
Friszke Andrzej	2	267-293	Morawiec Jakub	3	602-608
Frost Robert	1	184-188	Morawska Karolina	2	372-376
Gałędek Michał	3	503-531	Nikodem Jarosław	2	367-372
Górny Maciej	4	830-833	Nowak Andrzej	4	753-760
	Eng. 1	158-162	Pac Grzegorz	Sp.I.	125-140
	Sp.I.	190-193	Pałka Jarosław	Eng. 1	111-133
Grześkowiak-			Pudłocki Tomasz	3	619-625
-Krwawicz Anna	Eng. 1	153-158		3	625-632
Hanczewski Paweł	3	569-590	Ruchniewicz Małgorzata	3	632-639
Janowski Maciej	3	563-567	Salmonowicz Stanisław	2	393-400
	Sp.I.	43-90	Słoń Marek	1	119-121
Jarosz Dariusz	2	323-345	Sochacki Jarosław	2	352-356
Jaworski Rafał	2	295-321	Stryjek Tomasz	4	773-804
Jaworski Tomasz	1	167-173	Strzelczyk Jerzy	4	821-823
Jędrzejewski Przemysław	2	237-265	Surman Jan	3	615-619
Jurek Tomasz	1	174-178	Szarota Tomasz	4	837-840
Juzepczuk Monika	2	376-381		Sp.I.	193-197
Kabaciński Dawid	Eng. 1	79-109	Szpaczyński Przemysław	3	533-562
Kaliski Bartosz	3	639-645	Tureczek Marcelli	2	401
Karczewska Joanna	2	401	Tymowski Michał	1	79-121
Kasperski Robert	2	347-351	Weeks Theodore R.	4	833-837
	Eng. 1	7-37	Wilk Hubert	2	387-393
Kornat Marek	1	149-166	Wiszewski Przemysław	1	178-184
	Sp.I.	141-158	Zaremska Hanna	2	362-366
Korolov Gennadii	4	677-698	Zielińska Zofia	1	5-42
Kosińska Urszula	Eng. 1	147-153			

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

- Anna Barańska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska)
- Jakub Basista (Uniwersytet Jagielloński, Polska)
- Piotr Biliński (Uniwersytet Jagielloński, Polska)
- Jacek Bonarek (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska)
- Henryk Bułhak (em., Polska)
- Jarosław Czuby (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Marek Derwich (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
- Józef Dobosz (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska)
- Paweł T. Dobrowolski (Collegium Civitas w Warszawie, Polska)
- Ewa Dubas-Urwanowicz (Uniwersytet w Białymstoku, Polska)
- Paweł Duber (Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, Polska)
- Waldemar J. Dziak (Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie, Polska)
- Tadeusz Epsztein (Instytut Historii PAN w Warszawie, Polska)
- Robert Frost (Uniwersytet w Aberdeen, Szkocja)
- Przemysław Gasztold (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie, Polska)
- Mateusz Goliński (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
- Przemysław Hauser (Uniwersytet Gdański, Polska)
- Ivan Hlaváček (em., Czechy)
- Tomasz Jasiński (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska)
- Tomasz Jurek (Instytut Historii PAN w Poznaniu, Polska)
- Małgorzata Karpińska (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Tomasz Kizwalter (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Krzysztof Komorowski (Akademia Obrony Narodowej w Warszawie, Polska)
- Tadeusz Kondracki (Instytut Historii PAN w Warszawie, Polska)
- Marek Kornat (Instytut Historii PAN w Warszawie, Polska)
- Adam Kozuchowski (Instytut Historii PAN w Warszawie, Polska)
- Paweł Kras (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska)
- Krzysztof Lesiakowski (Uniwersytet Łódzki, Polska)
- Mariusz Lubczyński (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska)
- Grzegorz Majchrzak (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie, Polska)
- Krzysztof Marchlewicz (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska)
- Wojciech Materski (Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie, Polska)
- Włodzimierz Mędrzecki (Instytut Historii PAN w Warszawie, Polska)
- Grzegorz Miernik (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Polska)
- Georges Mink (Centre National de la Recherche Scientifique, Paryż, Francja)
- Adam Moniuszko (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Polska)
- Grzegorz Motyka (Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie, Polska)
- Marian Mudryj (Lwowski Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki, Ukraina)
- Curtis Murphy (Georgetown University, USA)
- Elżbieta Olzacka (Uniwersytet Jagielloński, Polska)
- Krzysztof Ożóg (Uniwersytet Jagielloński, Polska)

- Paweł Piotrowski (Ośrodek Kultury Wzgórze Zamkowe w Lubinie, Polska)
- Andrzej Pleszczyński (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Polska)
- Waldemar Rezmer (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska)
- Stanisław Rosik (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
- Tadeusz Paweł Rutkowski (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Paweł Sasanka (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie, Polska)
- Magdalena Semczyszyn (Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie, Polska)
- Jan Skórzyński (Collegium Civitas w Warszawie, Polska)
- Andrzej Skrzypek (Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieyszтора w Pułtusku, Polska)
- Leszek P. Słupecki (Uniwersytet Rzeszowski, Polska)
- Tadeusz Srogosz (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska)
- Rafał Stobiecki (Uniwersytet Łódzki, Polska)
- Tomasz Stryjek (Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie, Polska)
- Włodzimierz Suleja (Uniwersytet Wrocławski, Polska)
- Tomasz Szarota (Instytut Historii PAN w Warszawie, Polska)
- Bogdan Szlachta (Uniwersytet Jagielloński, Polska)
- Sylwia Szyc (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie, Polska)
- Magdalena Ślusarska (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska)
- František Šmahel (Centrum Studiów Średniowiecznych, Praga, Czechy)
- Robert Traba (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie, Niemcy)
- Piotr Ugniewski (Uniwersytet Warszawski, Polska)
- Jerzy Wyrozumski (em., Polska)
- Zofia Zielińska (em., Polska)
- Janusz Żarnowski (em., Polska)

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	— Archiwum Akt Nowych w Warszawie
AGAD	— Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
AGZ	— <i>Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie, t. 1–25, Lwów 1868–1935</i>
AP	— Archiwum Państwowe
AIPN	— archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
ANK	— Archiwum Narodowe w Krakowie
APH	— „Acta Poloniae Historica”
ASWK	— <i>Akta sejmikowe województwa krakowskiego</i>
ASWP	— <i>Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego</i>
BC	— Biblioteka Muzeum Narodowego im. Czartoryskich w Krakowie
BJ	— Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
BK	— Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku
b.m.d.	— bez miejsca i daty wydania
BN	— Biblioteka Narodowa w Warszawie
BO	— Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
BPAU-PANKr	— Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
BR	— Biblioteka Publiczna im. Edwarda Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	— Centralne Archiwum Wojskowe
CDS	— <i>Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae, Wrocław 1956–1964</i>
CPH	— „Czasopismo Prawno-Historyczne”
DN	— „Dzieje Najnowsze”
KDKK	— <i>Kodeks dyplomatyczny Katedry Krakowskiej, Kraków 1874–1883</i>
KDM	— <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski, Kraków 1876–1905</i>
KDMaz	— <i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis, Warszawa 1919</i>
KDP	— <i>Kodeks dyplomatyczny Polski, Warszawa 1847–1887</i>
KDW	— <i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, Poznań 1877 nn.</i>
KH	— „Kwartalnik Historyczny”
KHKM	— „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
LVIA	— Lietuvos valstybiės istorijos archyvas w Wilnie
MGH	— <i>Monumenta Germaniae Historica</i>

MGH SrG	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores rerum Germanicarum</i>
MGH SS	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores</i>
MK	— Metryka Koronna
MPH	— <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
MPH s.n.	— <i>Monumenta Poloniae Historica, Series nova</i>
mps	— maszynopis
n.	— i następna
nn.	— i następne
OiRP	— „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
op. cit.	— opus citatum
oprac.	— opracował
PH	— „Przegląd Historyczny”
PL	— <i>Patrologiae cursus completus. Series Latina</i> , Paris 1844–1865
por.	— porównaj
przyp.	— przypis
PSB	— <i>Polski Słownik Biograficzny</i>
RDSG	— „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	— redaktor, redakcja
RH	— „Roczniki Historyczne”
RHum	— „Roczniki Humanistyczne”
rkp.	— rękopis
RWHF PAU	— „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, Kraków 1874–1891
	— „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1891–1918
	— „Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921
	— „Rozprawy — Polska Akademia Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921–1928/1929
	— „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1928/1929–1952
	— <i>Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności</i> , Kraków 1992–
SDRE	— „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”
SGKP	— <i>Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich</i>
SH	— „Studia Historyczne”
SIRIO	— <i>Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obščestva</i> , t. 1–148, S.-Peterburg 1867–1916
Sobótka	— „Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»”
SPPP	— <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SRP	— <i>Scriptores Rerum Polonicarum</i>

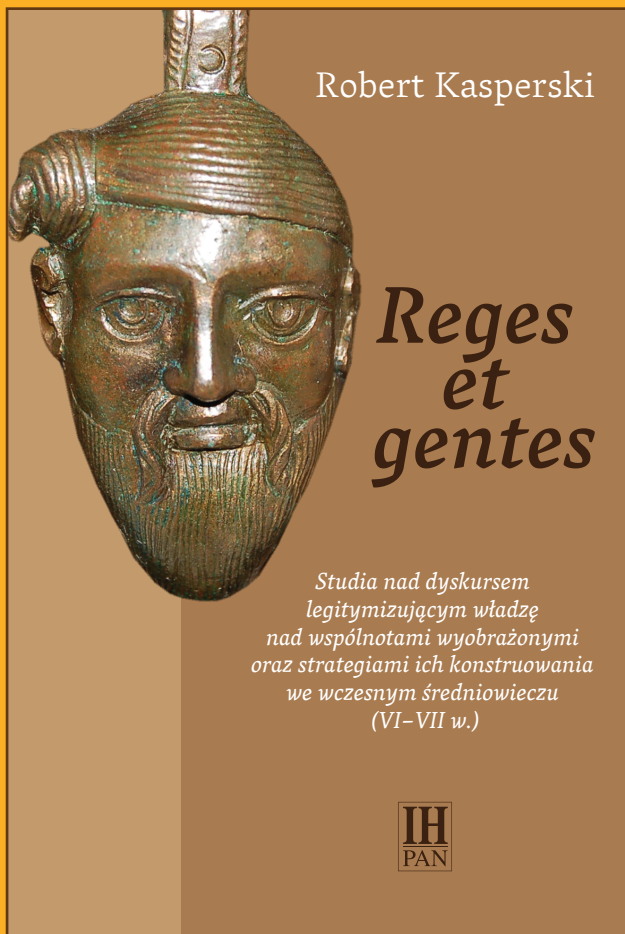
SSS	— <i>Słownik Starożytności Słowiańskich</i>
St. Źr.	— „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	— sygnatura
Urzędnicy	— <i>Urzędnicy Dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII Wieku. Spisy</i> , red. A. Gąsiorowski, t. 1–, Wrocław, Kórnik 1985–
Urzędnicy, Litwa	— <i>Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV–XVIII wiek. Spisy</i> , red. A. Rachuba, t. 1–, Warszawa 2004–
VC	— <i>Volumina Constitutionum</i> , t. 1–, Warszawa 1996– (należy cytować odpowiednio, według wzoru: VC 1/1)
VL	— <i>Volumina Legum</i> , t. 1–8, Warszawa 1732–1782; t. 9, Kraków 1889; t. 10, Poznań 1952 (cytować np.: VL 7, s. 234)
wyd.	— wydanie, wydał
z.	— zeszyt
ZH	— „Zapiski Historyczne”
zob.	— zobacz

TRANSLITERACJA SŁOWIAŃSKICH ALFABETÓW CYRYLICKICH

Nr	Litera alfabetu cyrylicznego		Transliteracja		Język*	Nr	Litera alfabetu cyrylicznego		Transliteracja		Język
	Upp.	Down.	Upp.	Down.			Upp.	Down.	Upp.	Down.	
1	A	a	A	a	b bu m r s u	27	P	p	R	r	b bu m r s u
2	Б	б	B	b	b bu m r s u	28	С	c	S	s	b bu m r s u
3	В	в	V	v	b bu m r s u	29	Т	t	T	t	b bu m r s u
4	Г	г	G	g	b bu m r s u	30	Ѓ	ѓ	Ć	ć	s
5	Д	д	D	d	b bu m r s u	31	Ќ	ќ	Ќ	ќ	m
6	Ђ	ђ	Đ	đ	s	32	У	y	U	u	b bu m r s u
7	Ѓ	ѓ	Ǧ	ǧ	m	33	Ў	ў	Ŭ	ŭ	b
8	Е	e	E	e	b bu m r s u	34	Ф	f	F	f	b bu m r s u
9	Ё	ё	Ë	ë	b r	35	Х	x	H	h	b bu m r s u
10	Є	є	Ê	ê	u	36	Ц	ц	C	c	b bu m r s u
11	Ж	ж	Ž	ž	b bu m r s u	37	Ч	ч	Č	č	b bu m r s u
12	З	з	Z	z	b bu m r s u	38	Џ	џ	Đ	đ	m s
13	С	s	Ŝ	ŝ	m	39	Ш	ш	Š	š	b bu m r s u
14	И	i	I	i	b** bu m r s u	40	Щ	щ	Ŝ	ŝ	bu ru
15	І	і	Ì	ì	b r** u	41	Ъ	ъ	"	"	b** bu r
16	Ї	ї	Ï	ï	u	42	Ы	ы	Y	y	b ru**
17	Ј	j	Ǧ	ǧ	m s	43	Ь	ь	'	'	b bu ru
18	Й	й	J	j	b bu ru	44	Э	э	È	è	b r
19	К	k	K	k	b bu m r s u	45	Ю	y	Û	û	b bu ru
20	Л	l	L	l	b bu m r s u	46	Я	я	Â	â	b bu ru
21	Љ	љ	Ĺ	ĺ	m s	47	'	'	'	'	b bu m r s u
22	М	m	M	m	b bu m r s u	48	Њ	њ	Ĝ	ğ	b** u**
23	Н	n	N	n	b bu m r s u	49	Ћ	ќ	Ě	ě	b** r** u**
24	Њ	њ	Ñ	ñ	m s	50	Ќ	ќ	Ǻ	ǻ	bu**
25	О	o	O	o	b bu m r s u	51	Ө	ө	Ɔ	Ɔ	r**
26	П	p	P	p	b bu m r s u	52	У	у	ÿ	ÿ	r**

* Oznaczenia języków: b — białoruski, bu — bułgarski, m — macedoński, r — rosyjski, s — serbsko-chorwacki, u — ukraiński.
 ** Występuje w dawnej pisowni.

INSTYTUT HISTORII PAN
PRZEDSTAWIA

Robert Kasperski

Reges et gentes

*Studia nad dyskursem
legitymizującym władzę
nad wspólnotami wyobrażonymi
oraz strategiami ich konstruowania
we wczesnym średniowieczu
(VI-VII w.)*

www.ihpan.edu.pl

ISSN 0023-5903

9 770023 590123

12 >

<http://rcin.org.pl>